

Maskulina kranier?

En studie av könsindikerande drag och deras varierande grader av uttryck hos besättningen på regalskeppet Kronan

Elvira Asplund

Institutionen för Arkeologi och antikens kultur/Osteoarkeologi

Könsbedömning av kranier

Målet med studien var att studera varierande grader av uttryck hos könsindikerande drag och hur detta påverkar den slutgiltiga könsbedömningen. Detta gjordes för 51 hela kranier från regalskeppet Kronan som sjönk 1676.

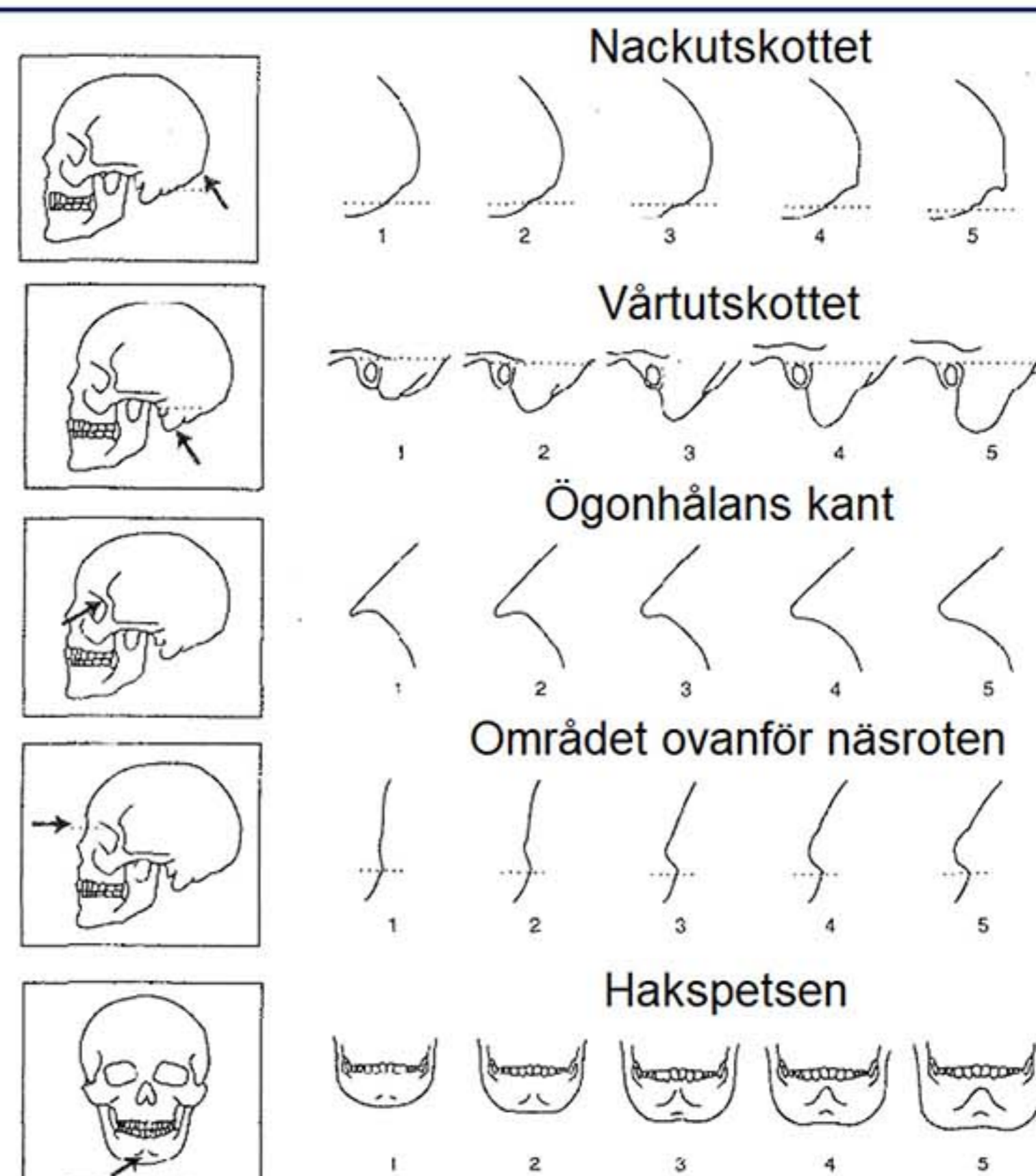
Baserat på historiska källor och tidigare osteologiska analyser bör individerna som förolyckades på skeppet ha varit män vilket ger en intressant utgångspunkt för studien. Fem morfologiska och könsindikerande drag studerades: nackutskottet, vårtutskottet, ögonhålans kant, området ovanför näsroten och hakspetsen, Figur 1.

Variierande uttryck

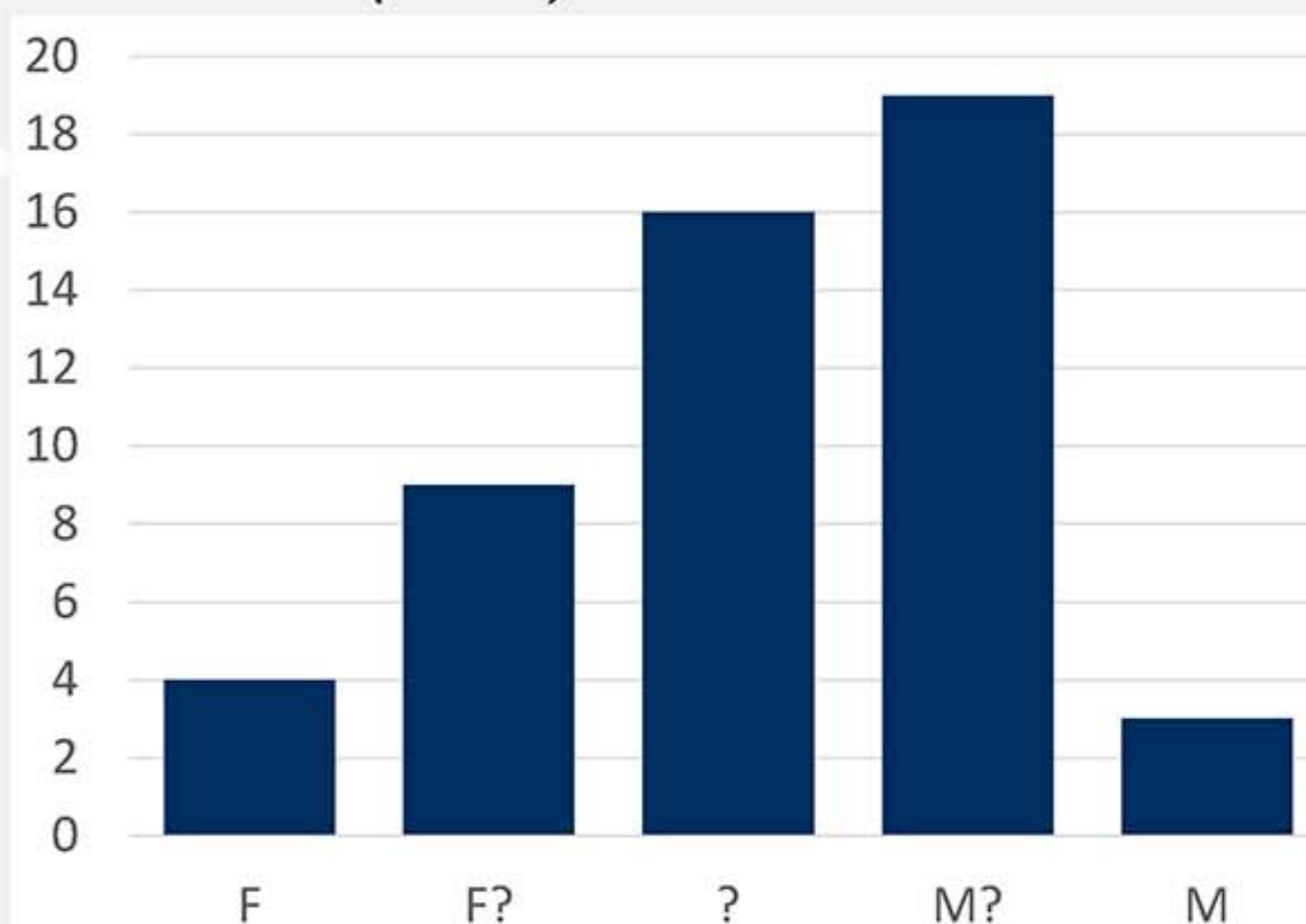
Uttrycken varierade mellan individerna, men det finns även en variation för olika drag individuellt. Korrelationen mellan uttrycket hos de olika dragen var svag eller måttlig som bäst. Variationen gör att det överlag inte är möjligt att bedöma kranierna från Kronan som maskulina (M) oavsett ålder på individerna, Figur 2.

Problematik vid könsbedömning av kraniet

Könsdimorfism varierar mellan populationer och det är inte möjligt att dra en gräns för vad som är maskulint eller feminint. Trots detta används vanligen könsbedömningsmetoder med graderingar enligt ordinalskala (se Buikstra och Ubelaker 1994). Denna studie pekar på att Kronan-materialet inte förhåller sig perfekt till denna. Det krävs populationsspecifika kriterier vid studier av material från Skandinavien och jämförelser av material som innefattar både män och kvinnor.

Figur 1. De könsindikerande dragen. Bilden modifierad ur Buikstra och Ubelaker (1994).

Figur 2. Könsbedömning (alla drag, höger sida) av alla 51 studerade kranier.